

SKVAMOZNOCELIČNI KARCINOM

Kaj je namen izvlečka?

Namen izvlečka je razložiti nastanek bolezni, razložiti kako zdravnik postavi diagnozo, kako se bolezen zdravi in kako si lahko pomagata sami,

Kaj je skvamoznocelični karcinom?

Skvamoznocelični karcinom (SCC) je vrsta kožnega raka. Kožni rak delimo na melanomski in nemelanomski kožni rak. SCC je nemelanomski kožni rak. Nemelanomski kožni rak je najpogostejši rak v Sloveniji

Kaj povzroča skvamoznocelični karcinom?

Povzročja ga kumulativna doza UV obsevanja. Je posledica mutacij v celicah epidermis, natančneje v keratinocitih. SCC na koži se lahko razvije na novo ali iz obligatornih prekancerov kot so nezdravljena Bowenova bolezen, aktinične keratoze, radiacijske keratoze, kemične keratoze, keratoakantom, na spolovilu iz erytroplazije Queirat. Ali iz fakultativnih prekancerov to so: golenje razjede, iz brazgotin po opeklinah, na prizadeti koži buloznih epidermoliz, iz superficialnih aktiničnih desiminiranih porokeratoz...itd.

Se skvamoznocelični karcinom dedujejo?

Ne, dedujejo se rizični dejavniki.

Kaj so rizični dejavniki za skvamoznocelični karcinom?

1. Imunosupresivna terapija po transplantaciji. Ljudje, ki so na imunosupresivni terapiji zaradi pridruženih bolezni, npr. na azatioprinu, metotreksatu, na ciklosporinu ali oboleli za AIDS in HIV pozitivnih ali ljudje z levkemijo.
2. Ljudje, ki so bolj občutljivi na UV sevanje, to so svetlolasi, svetlooki in svetlopolti.
3. Ljudje, ki se veliko izpostavljajo soncu (hobiji, delo), geografska širina, starejši, ki so se v življenju veliko izpostavljali soncu (delo..)
4. Ljudje z dednimi boleznimi kot je xeroderma pigmentosum, Gorlin Golz sindrom in albinisem.

Kako skvamoznocelični karcinom izgledajo?

SCC ima različne pojavne oblike. Ponavadi se lušči, izgleda kot krusta, baza

tumorja je vneta, izbočen je nad površino kože, lahko krvavi. Lahko izgledajo kot ulkus.

SCC se lahko pojavi kjerkoli na koži, najpogosteje pa na soncu izpostavljenih delih (uhlji, vrat, hrbtišča rok).

Kako postavimo diagnozo skvamoznolični karcinom?

Za potrditev diagnoze je potrebna delna ali totalna ekscizija tumorja za patohistološko verifikacijo. Preiskava je zaključena v nekaj dneh do tednih.

Je skvamoznolični karcinom ozdravljiv?

Večina tumorjev tipa SCC je nizko malignih, nekateri pa so invazivni in lahko zasevajo v regionalne bezgavke. Paciente po SCC vselej spremljamo zaradi možnih ponovitev bolezni ali širjenja tu v bezgavke.

Kako poteka zdravljenje skvamoznoličnega karcinoma?

Zlati standard zdravljenja SCC je kirurška ekscizija z varnostnim robom. V primeru, da gre za obsežen tumor, se lahko poslužujemo tudi radioterapije.

Za napredovale tumorje SCC se poslužujemo kombinacije zdravljenj npr. kirurške ekscizije tumorja in bezgavk, radioterapije in ali kemoterapije.

Kaj lahko sami naredimo?

Ključno vlogo igra zgodnje odkrivanje, pri čemer je pomembno samoopazovanje in spremljanje pri dermatologih. V primeru spreminjanja žarišč na koži v smislu povečane rasti, krvavenju, slabem celjenju razjed, se je smiselno obrniti na dermatologa.

Zaščita pred soncem je zelo pomembna, na ta način zmanjšamo tveganje za pozne posledice poškodbe kože, to so prekanceroze in SCC. Glej odsek izroček zaščita pred soncem.

Pomembno je zaščititi otroke, saj s tem zmanjšamo tveganje za prekanceroze in kožni rak kasneje v življenju.

Pomembno je zgodnje zdravljenje prekancerov kot so aktinične keratoze, Bowenova bolezen, kar zmanjša tveganje za prehod sprememb v SCC.